

20. 12. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Blíže právnímu státu?

S blížícím se koncem roku bývá zvykem zamyslet se nad tím, co nového a zajímavého přinesl, co se podařilo, ale i nepodařilo uskutečnit z našich předsevzetí.

Skóre: 0.89

Název zdroje: Právní rádce

Datum vydání: 20.12.2007

Nadpis: Blíže právnímu státu?

Strana: 1

Rubrika: Názor

Autor: Prof. JUDr. Jan Dědič, CSc.

Číslo: 12

Oblast: Časopisy - oborové tituly

Zpracováno: 20.12.2007 06:00

Identifikace: COPR20071220010000 cz

advokát (5x), právo (5x), právní (3x), soudů (3x), novelu (2x), práva (2x), zákon (2x), právem (2x), právního, zákony, zákona, soudní, úprava, obchodního zákoníku,

Klíčová slova: Nejvyššího soudu, Ústavního soudu, právní názor Ústavního soudu, občanského zákoníku, občanským zákoníkem, soukromém právu, právní normy, obchodních, obchodním, právní úpravy, Nejvyšší soud, právní názor

S blížícím se koncem roku bývá zvykem zamyslet se nad tím, co nového a zajímavého přinesl, co se podařilo, ale i nepodařilo uskutečnit z našich předsevzetí. Pokusím se odpovědět na otázku, jak se nám právě letos podařilo přispět v České republice k prohloubení jejího charakteru jako právního státu. Výsledek mého bilancování není, bohužel, nahlíženo z pohledu právního rámce podnikání, zcela příznivý.

K základním pilířům právního státu nepochybně patří, vedle výchozího požadavku na demokratický a humánní obsah práva, také požadavek na jeho stabilitu, bez níž nemůže být právní jistota, a dále pak potřeba zabezpečení rychlé a efektivní ochrany práv.

Stabilita práva (myslím tím právo jako soubor závazných pravidel chování) znamená jak rozumnou míru stability právní úpravy, tak soudní judikatury, nikoli však jejich neměnnost. Zde máme před sebou ještě velký kus práce. Žijeme v překotné době, kdy se podmínky rychle mění, a na to musí samozřejmě právo reagovat, aby nebylo brzdou vývoje společnosti. Jde mi však o zbytečné či dostatečně neuvážené změny právní úpravy, vyvolané mnohdy překotností, s jakou se nové právní normy přijímají (často s bohulibým - a nezřídka nepravdivým - odůvodněním, že jde jen o realizaci požadavků plynoucích z komunitárního práva).

Jako příklad pozitivní změny lze nepochybně chápat právě navrhovanou novelu živnostenského zákona, která má ušetřit čas i peníze podnikatelům. Příkladem, který není hodný následování, je naopak insolvenční zákon a jeho novela. To, že tento zákon bylo nutné novelizovat ještě před jeho

účinností, svědčí o tom, že jeho příprava nebyla dostatečná, a to ještě nejsou žádné praktické zkušenosti s jeho aplikací.

Bohužel, jistotu nemáme ani v oblasti zabezpečení jednotné judikatury. Občas býváme svědky zásadního rozporu v judikatuře nejen Ústavního soudu a Nejvyššího soudu, ale i v judikatuře jednotlivých senátů Nejvyššího soudu, nebo i uvnitř nich. Příkladem rozporu mezi judikaturou Ústavního soudu a Nejvyššího soudu v soukromém právu je právní názor na důsledky odstoupení od smlouvy podle občanského zákoníku. Doufejme jen, že Nejvyšší soud bude právní názor Ústavního soudu respektovat. Příkladem rozporu mezi rozhodovací praxí senátů Nejvyššího soudu je posuzování otázky, zda může člen představenstva, který není oprávněn podle stanov a zápisu v obchodním rejstříku jednat jménem společnosti samostatně, jednat za společnost přesto sám na základě plné moci nebo jako generální ředitel. Stejně tak se jednotlivé senáty Nejvyššího soudu (ba někdy i stejný senát) liší v posuzování otázky, zda lze v kupní smlouvě, pokud jde o určení kupní ceny, odkázat na ještě neexistující znalecký posudek, jaký je význam identifikačního čísla podnikatele uvedeného ve smlouvě při posouzení, zda se smlouva týká podnikání účastníka, a zda se tudíž řídí obchodním nebo jen občanským zákoníkem, zda je platné uznání dluhu, když neexistuje pohledávka, která je předmětem uznání, anebo zda na zajištění obchodních závazků zástavním právem k jiným hodnotám než k obchodnímu podílu je aplikovatelná obecná úprava promlčení podle obchodního zákoníku.

Do nového roku bychom proto měli vstupovat s předsevzetím, že přijímat či měnit zákony budeme pouze v případech, ve kterých je to nezbytné (již staří Římané uznávali zásadu "corruptissima res publica, plurimae leges"), že budeme ctít v zájmu právní jistoty nás všech judikaturu vyšších soudů nejen v konkrétní věci, kdy nám to ukládá zákon, a že se budeme snažit urychleně vytvořit takové nástroje, aby alespoň řízení o statusových věcech právnických osob, zejména obchodních společností, byla rychlá, pružná a spravedlivá. Tím můžeme všichni trochu přispět ke zdokonalení České republiky jako právního státu.

advokát, Praha, vysokoškolský pedagog, člen redakční rady Právního rádce

Zpracovatel: [Anopress IT a.s.](#)